

DOŚWIADCZENIA I INFORMACJE

**Tomasz Cichocki, Marek Kołodziejcki,
Krzysztof Gulda**

Transfer technologii w warunkach polskiej uczelni – doświadczenia Uniwersyteckiego Ośrodka Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego

Gospodarka oparta na wiedzy, transfer technologii czy wręcz transfer wiedzy mają być fundamentem przyszłego wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej. Jest to także deklarowany przez władze państwowe kierunek rozwoju Polski, będącej już właściwie członkiem Unii Europejskiej. Kierunek zmian europejskiej gospodarki wyznacza przyjęta w 2000 roku tzw. *Strategia Lizbońska*, która zakłada, że do 2010 r. gospodarka Unii Europejskiej stanie się najbardziej konkurencyjną gospodarką świata. Istotną rolę w podnoszeniu konkurencyjności może odegrać współpraca trzech struktur – akademii (czyli ośrodków akademickich „produkujących” wiedzę), władz (zwłaszcza lokalnych, zainteresowanych rozwojem swojego regionu) oraz gospodarki (dążącej do zwiększenia swojej konkurencyjności). Współpraca ta jest z jednej strony niezwykle trudna, biorąc pod uwagę choćby odmienne horyzonty czasowe działalności prowadzonej przez każdą ze stron, ale też z drugiej – potencjalnie bardzo korzystna dla gospodarki, rynku pracy, rozwoju regionalnego i finansowania badań naukowych. W artykule opisano kilkuletnie doświadczenia Uniwersyteckiego Ośrodka Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego, który stara się włączyć do procesu tworzenia gospodarki opartej na wiedzy.

Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego (UOTT UW) został powołany Uchwałą nr 199 Senatu uczelni z 24 czerwca 1998 r. Misją Ośrodka jest działanie *dla lepszego wykorzystania potencjału intelektualnego i technicznego Uniwersytetu w gospodarce kraju, w tym m.in. wszechstronnego wspierania przedsięwzięć mających na celu praktyczne wdrożenie wyników pracy naukowej*. Propozycja utworzenia Ośrodka wy-

sza od pracowników Wydziału Fizyki, którzy chcieli go wzorować na instytucjach działających na uczelniach amerykańskich i zachodnioeuropejskich.

UOTT UW jest jednostką pozawydziałową Uniwersytetu o zadaniach usługowych, która może także prowadzić działalność badawczą, szkoleniową i edukacyjną. Określone regulaminem zadania UOTT UW obejmują w szczególności:

- wyszukiwanie opracowań naukowych, które mogłyby stać się przedmiotem transferu i komercjalizacji technologii innowacyjnych;
- wdrażanie technologii innowacyjnych i zastrzeżeń patentowych Uniwersytetu Warszawskiego oraz innych placówek naukowo-badawczych;
- pozyskiwanie podmiotów gospodarczych zainteresowanych badaniami, szkoleniami oraz innymi formami współpracy, które mogą być oferowane przy wykorzystaniu potencjału jednostek Uniwersytetu Warszawskiego;
- szkolenia dla pracowników i studentów Uniwersytetu Warszawskiego w kwestiach związanych z komercjalizacją opracowań naukowych oraz doradztwo w tym zakresie;
- opracowanie modelu organizacyjnego i zasad transferu technologii na Uniwersytecie Warszawskim.

Działalność Ośrodka

Od dnia swego powstania UOTT UW starał się działać bardzo wszechstronnie. Istotne jest, że Ośrodek nie otrzymuje dotacji na działalność z budżetu macierzystej uczelni. Wymusza to finansowanie działalności ze środków pozyskiwanych z zewnątrz, w tym z programów międzynarodowych i krajowych, działalności na rzecz jednostek gospodarczych, dotacji od organizacji rządowych, samorządowych, fundacji i stowarzyszeń, podejmowania badań zlecanych, świadczenia usług na rzecz jednostek Uniwersytetu Warszawskiego. Takie rozwiązanie motywuje do aktywnego poszukiwania partnerów zewnętrznych i jest wyraźnie widoczne w funkcjonowaniu Ośrodka. Należy jednak podkreślić, że działalność ta pozostaje zgodna z zadaniami Ośrodka określonymi w jego regulaminie.

Brak wyraźnego zaangażowania finansowego ze strony Uniwersytetu sprawia jednak, że działania UOTT UW są prowadzone dzięki wysiłkowi bardzo szczupłego grona jego pracowników oraz współpracy wielu życzliwych osób. Do końca września 2003 r. Ośrodek dysponował tylko jednym etatem. Obecnie ma 1,75 etatu.

Praca w środowisku Uniwersytetu Warszawskiego oraz informacje z innych podobnych instytucji w Polsce wskazują, że dużą przeszkodą w transferze technologii z polskich uczelni jest brak wiedzy i doświadczenia w tym zakresie. Wielu pracowników nie wie, kto i na jakich zasadach może wykorzystać efekty ich badań. Nie zawsze też wiadomo, do kogo adresować swoją ofertę. Dlatego też było konieczne, zwłaszcza w początkowym okresie działalności Ośrodka, wyszkolenie jego własnej kadry oraz nawiązanie kontaktów z instytucjami prowadzącymi tego typu działalność już od wielu lat nie tylko w Polsce, ale także za granicą. Przygotowując się do swoich zadań, UOTT UW uczestniczył m.in. w projektach finansowanych z zagranicznych środków pomocowych, których celem było wzmocnienie instytucji transferu technologii w Polsce oraz wspomaganie rozwoju technologicznego przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich.

Od września 1998 r. do września 2000 r. UOTT UW uczestniczył w Programie FABRYKAT 2000 finansowanym przez Amerykańską Agencję ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID), którego celem była pomoc w tworzeniu w Polsce sprawnej infrastruktury ośrodków trans-

feru technologii. Dzięki uczestnictwu w tym programie Ośrodek otrzymał pomoc doradczą konsultantów ze Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej, a także możliwość wzięcia udziału w specjalistycznych szkoleniach w USA.

Działania na rzecz współpracy Uniwersytetu Warszawskiego z sektorem gospodarczym

UOTT UW poszukuje w jednostkach Uniwersytetu Warszawskiego partnerów, którzy mogliby realizować badania o charakterze komercyjnym. Jednocześnie jednostkom zainteresowanym sprzedają swoich badań lub patentów pomaga znaleźć klientów. Aby to było możliwe, Ośrodek, jako reprezentant Uniwersytetu Warszawskiego, musi utrzymywać szerokie kontakty z sektorem gospodarczym. Wymaga to od niego uczestnictwa w licznych konferencjach i targach branżowych, a także współdziałania z organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców lub innymi instytucjami kierującymi swoją ofertę do tego sektora (np. z innymi ośrodkami transferu technologii czy funduszami *venture capital*).

W ramach wspomnianego programu FABRYKAT 2000 Ośrodek wyszukał kilkadziesiąt przedsiębiorstw innowacyjnych z regionu Mazowsza i Pomorza oraz dokonał ich wstępnego audytu technologicznego sprawdzającego poziom zaawansowania wytwarzanych przez nich produktów oraz ich zapotrzebowanie na nowe technologie. Następnie, dzięki jego pośrednictwu, przedsiębiorstwa te mogły bezpłatnie uzyskać pomoc amerykańskich doradców technologicznych w zakresie wykorzystania i wdrożenia w nich nowych technologii.

W ramach tego samego programu UOTT UW współorganizował, wraz z Wojewodą Mazowieckim, Pierwszą Mazowiecką Konferencję Regionalną „Możliwości wsparcia rozwoju technologicznego małych i średnich przedsiębiorstw”, w której uczestniczyło 170 przedstawicieli administracji państwowej, samorządu i przedsiębiorstw. Jej celem było zwiększenie w tych środowiskach świadomości wpływu innowacji technologicznych na rozwój firmy i całej gospodarki. Jednocześnie Ośrodek mógł zaprezentować im swoją ofertę.

Od stycznia do października 2000 r. UOTT UW brał udział w programie finansowanym z funduszy programu Phare SCI-TECH II – Krajowy i Regionalny System Innowacji w Polsce, realizując projekt pt. „Uniwersyteckie Forum Innowacyjne” (UFI), które zrzeszało ośrodki zajmujące się transferem innowacji z uczelni i ośrodków badawczych oraz ich partnerów z sektora gospodarki. W ten sposób Ośrodek nawiązał współpracę z grupą firm, które wzięły udział w spotkaniach szkoleniowo-dyskusyjnych utworzonego przy UFI Klubu Innowacyjnego. Prowadzone szkolenia obejmowały zagadnienia ochrony własności intelektualnej, zarządzania projektami badawczymi i tworzenia firm typu *spin-off*, jak również zasad organizacji transferu technologii w krajach Europy Zachodniej.

Działania na rzecz promocji dorobku innowacyjnego Uniwersytetu Warszawskiego

UOTT UW prowadzi działalność promocyjną mającą na celu upowszechnienie wyników prac badawczych prowadzonych w Uniwersytecie Warszawskim. Z doświadczeń Ośrodka wynika, że to właśnie brak kontaktów między środowiskiem akademickim i przedsiębiorcami oraz nieznaną ofertę uczelni jest podstawową barierą transferu technologii ze środowisk naukowych do gospodarki. Dlatego też UOTT UW uczestniczy w licznych targach

i konferencjach, w tym od 1999 r. corocznie w wystawie „Nauka dla Gospodarki” podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich. W związku z tym, w ścisłej współpracy z Biurem Ochrony Patentowej i Wynalazczości Uniwersytetu Warszawskiego, Ośrodek dokonał przeglądu patentów i zgłoszeń patentowych UW oraz poszukiwał innowacyjnych projektów na wydziałach biologii, chemii, fizyki i geologii. W ten sposób wybrano około 30 projektów, które tworzą na bieżąco aktualizowaną ofertę innowacyjną Uniwersytetu i są przedstawiane potencjalnym partnerom gospodarczym.

W 2002 r. UOTT UW zaprosił do wspólnej prezentacji oferty komercyjnej wszystkie uniwersytety państwowe w Polsce. Inicjatywa ta doprowadziła do zorganizowania przez Ośrodek stoiska „Przedsiębiorcze Uniwersytety” na wystawie „Nauka dla Gospodarki” podczas 74. Międzynarodowych Targów Poznańskich. Na stoisku promowanych było prawie 100 projektów z dziewięciu uniwersytetów, które samodzielnie nie miałyby możliwości technicznych i finansowych do podobnych prezentacji. Stoisko wzbudziło żywe zainteresowanie wśród gości Targów, dając im możliwość poznania konkretnej oferty tych uczelni. Trzeba podkreślić, że wcześniejsze ekspozycje UOTT UW na Targach były możliwe w znacznej mierze dzięki wsparciu międzynarodowych programów pomocowych USAID i Phare SCI-TECH II.

Jednym z większych sukcesów w dotychczasowej promocji dorobku twórców z Uniwersytetu Warszawskiego jest udział projektów uniwersyteckich w IV edycji konkursu „Polski Produkt Przyszłości” organizowanego przez Agencję Techniki i Technologii w 2000 r. Projekt metali osadzonych na lekkich podłożach, zrealizowany na Wydziale Chemii UW, otrzymał wyróżnienie, a dwa projekty z Wydziału Biologii – nominacje. Do dziś, pod względem liczby projektów nominowanych w tym konkursie, Uniwersytet Warszawski przoduje wśród uczelni nietechnicznych.

Działania UOTT UW w zakresie promocji oferty innowacyjnej Uniwersytetu Warszawskiego spotykają się z dużym uznaniem środowiska przedsiębiorców. Należy wspomnieć o nagrodzie dla Ośrodka przyznanej podczas sympozjum „Przedsiębiorstwo 2002”, organizowanego przez Hi-Tech, Business Centre Club i trzy polskie węzły sieci Innovation Relay Centres (IRC – Ośrodki Przekazu Innowacji działające w ramach europejskiej sieci finansowanej przez Unię Europejską), w czasie którego prezentacja UOTT UW została wyróżniona pucharem BCC za najlepszą akademicką ofertę dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Pozyskiwanie funduszy na wspieranie i rozwój badań innowacyjnych

UOTT UW stara się pozyskiwać środki na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych prowadzonych w Uniwersytecie Warszawskim. Jako przykład może posłużyć wspomniany już projekt metali osadzonych na lekkich podłożach, który uzyskał finansowanie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w ramach programu wspierania badań o przewidywalnych zastosowaniach.

Ośrodek uzyskał także finansowanie ze środków programu TECHNO 2000 Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, podejmując się opracowania technologicznego prototypu urządzenia do wczesnego wykrywania czerniaka skóry, działającego na podstawie metody opracowanej i opatentowanej w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (metoda nagrodzona mianem Polskiego Produktu Przyszłości w 1998 r. przez Agencję Techniki i Technologii). Projekt ten był realizowany we współpracy z zespołem UMK, Instytutem Fizyki Doświadczalnej UW oraz firmą ASCOR SA, która jest właścicielem licencji na wykorzystanie metody.

W 2001 r. Ośrodek wspierał działania zmierzające do realizacji przez zespół z Wydziału Biologii we współpracy z firmą Biowet Puławy prac wdrożeniowych nad prototypem szczepionki dla kurcząt *anti-Salmonella/Campylobacter*. Udało się doprowadzić do zawarcia umowy o współpracy badawczej i uzyskania finansowania z programu FNP-TECHNE 2002.

UOTT UW nawiązał również ścisłe kontakty z kilkoma funduszami typu *venture capital* zainteresowanymi udziałem finansowym w innowacyjnych przedsięwzięciach komercyjnych. Współpraca zaowocowała już udziałem kapitałowym jednego z funduszy w firmie korzystającej z Inkubatora Technologicznego UOTT UW.

Współpraca krajowa i międzynarodowa, projekty europejskie

Do realizacji swojej misji UOTT UW często wykorzystuje środki finansowe oferowane przez Unię Europejską. Dotyczy to zarówno projektów finansowanych z 5. i 6. Programu Ramowego, jak i z funduszy przedakcesyjnych Phare SCI-TECH II.

Ośrodek intensywnie uczestniczył m.in. w pracach międzynarodowego konsorcjum realizującego projekt „University Start-up of International Entrepreneurs – USINE”. Celem projektu było wypracowanie i wdrożenie skutecznych metod wspierania przedsiębiorczości w uczelniach na podstawie modelu tzw. preinkubatora działającego przy Uniwersytecie w Bielefeld, jednym z uczestników projektu. Model ten zakłada udzielenie wsparcia w formie szkoleń, doradztwa, a nawet pomocy w nawiązaniu kontaktów handlowych osobom, które jeszcze nie rozpoczęły działalności gospodarczej na własny rachunek, ale mają pomysł i zamierzają w niedalekiej przyszłości założyć własną firmę. Doświadczenia niemieckiego partnera wskazują, że udzielenie pomocy w przygotowaniu analizy biznesowej, a także rozpoznanie rynku przez tzw. test pierwszej sprzedaży (czyli wprowadzenie pierwszej partii produktu lub prototypu na rynek) jeszcze przed rozpoczęciem działalności gospodarczej znacząco zwiększa szansę firmy na przetrwanie pierwszych, najtrudniejszych lat działalności. W ramach prowadzonych prac konsorcjum zorganizowało szkolenia dla swoich uczestników w Izraelu i Szkocji oraz spotkania robocze w Hiszpanii i Polsce. Była to doskonała okazja dla kadry Ośrodka do zapoznania się z doświadczeniami swoich zachodnich partnerów, które zostały wykorzystane przy tworzeniu preinkubatora przedsiębiorczości na Uniwersytecie Warszawskim. Jednocześnie, przy okazji spotkania w Warszawie, Ośrodek zorganizował w październiku 2001 r. ogólnopolską konferencję na temat wspierania przedsiębiorczości akademickiej, skierowaną do przedstawicieli urzędów centralnych i przedstawicieli polskich uczelni.

Przedsiębiorczość akademicka

Wspieranie przedsiębiorczości akademickiej było priorytetowym zadaniem realizowanym przez UOTT UW w ostatnich latach. Podjęte działania mają na celu propagowanie pozytywnych wzorców przedsiębiorczości oraz zaktywizowanie społeczności akademickiej: studentów, absolwentów, doktorantów i pracowników uczelni w obszarze własnej aktywności gospodarczej opartej na wiedzy, warsztacie i osiągnięciach naukowych.

Ośrodek dysponuje pomieszczeniami o łącznej powierzchni ok. 150 m² z przeznaczeniem na działalność Inkubatora Technologicznego. Jest to powszechnie stosowana na świecie forma wspierania przedsiębiorczości akademickiej, sprzyjająca powstawaniu tzw. firm odpryskowych (z ang. *spin-off*) opierających się na dotychczasowych osiągnięciach bądź

wiedzy pracowników i studentów. Inkubator zajmowany był do niedawna przez firmę internetową powstałą kilka lat temu, w związku z działalnością założycieli na Wydziale Fizyki UW. Firma ta osiągnęła już etap rozwoju wykraczający poza formułę i ramy Inkubatora.

W 2003 r., opierając się na doświadczeniach opisanego już projektu USINE, Ośrodek zorganizował we współpracy z Kołem Naukowym Strategii Gospodarczej Uniwersytetu Warszawskiego warsztaty i konkurs „Student z pomysłem – Preinkubator Przedsiębiorczości Akademickiej”. Jest to praktyczna realizacja koncepcji preinkubacji pomysłów biznesowych, czyli programu doradztwa i szkoleń dla osób mających jeszcze nie wdrożony pomysł biznesowy. Program ten cieszy się dużym zainteresowaniem studentów, wyzwalając niewidoczne wcześniej i zwykle nie brane pod uwagę na uniwersytetach postawy przedsiębiorcze. Niektóre projekty (jak np. firma prowadząca szkolenia i działalność doradczą dla gmin – Centrum Rozwoju Lokalnego) doczekały się realizacji.

W ramach projektu studenci oraz doktoranci Uniwersytetu Warszawskiego uczą się, jak przygotować projekt biznesowy, w którym można wykorzystać wiedzę i osiągnięcia badawcze uczelni. W czasie szkoleń poznają również zasady prowadzenia własnej działalności gospodarczej, sposoby jej finansowania oraz prawo ochrony własności przemysłowej.

Po okresie szkoleń utworzone zostały czteroosobowe zespoły składające się ze studentów różnych wydziałów UW, które podjęły pracę nad zaproponowanymi przez siebie tematami lub zagadnieniami wybranymi z oferty innowacyjnej uczelni. Praca zespołów polegała na ocenie przedstawionych rozwiązań pod kątem ich potencjału rynkowego i sposobów wprowadzenia produktu na rynek. Wynikiem pracy był raport określający możliwości wdrożenia projektu lub uruchomienia przedsiębiorstwa opartego na projekcie.

Przez cały czas uczestnicy mogli korzystać z pomocy konsultantów z zakresu poszczególnych dziedzin – współpracujących z Preinkubatorem pracowników naukowych uczelni oraz pracowników instytucji patronujących przedsięwzięciu. Praca każdego zespołu była oceniana przez ekspertów współpracujących z Preinkubatorem.

O unikatowości projektu stanowił udział studentów z wielu wydziałów Uniwersytetu (nie tylko ekonomicznych), analiza wdrożenia realnych produktów innowacyjnych oraz współpraca z praktykami życia gospodarczego. Jasnym punktem był też aktywny udział firm współpracujących z Ośrodkiem, co łączyło się także z zaangażowaniem finansowym.

Ostatecznie z praktycznych szkoleń i wykładów prowadzonych przez pracowników Uniwersytetu Warszawskiego oraz przedstawicieli firm komercyjnych skorzystało ponad 40 studentów tej uczelni. Czterem zespołom, które zaprezentowały najlepsze opracowania swoich przedsięwzięć wręczono nagrody pieniężne.

Bariery

Państwem odnoszącym największe sukcesy w transferze technologii są Stany Zjednoczone, gdzie już od lat osiemdziesiątych podkreśla się wagę własności intelektualnej tworzonej na uczelniach. W Polsce – a wedle opinii wielu partnerów UOTT UW, z wyłączeniem Wielkiej Brytanii w niemal całej Europie – transfer technologii z uczelni do gospodarki napotyka znacznie większe bariery.

W uniwersytetach największą z nich jest prawdopodobnie brak świadomości pracowników i władz uczelni, że podczas prac badawczych powstają produkty nadające się do sprzedaży na rynku. Polskie szkoły wyższe wymagają od swoich pracowników wyników w postaci publika-

cji, a nie patentów, dlatego przeważająca część nowo powstałej wiedzy trafia na rynek publiczny, zanim dowie się o nich rzecznik patentowy. Wynika to z jednej strony z braku przyzwyczajenia i oporu środowiska, z drugiej zaś – z braku jasnych procedur, świadomości i woli. Doświadczenie Ośrodka pokazuje, że pracownicy większości polskich uniwersytetów nie wiedzą nawet, kto jest właścicielem wiedzy powstającej podczas tworzenia prac magisterskich czy doktorskich. Dodatkowo w strukturze uczelni ośrodki transferu technologii są postrzegane jako obce ciało, działające w pewnym konflikcie z tradycyjnie rozumianą misją uniwersytetu.

Polskie uniwersytety są niewątpliwie twórcami wielu rozwiązań innowacyjnych (patentów, *know-how*) oraz dysponują unikatowymi laboratoriami badawczymi, co powinno się składać na ich ofertę innowacyjną i być wprowadzane na użytek gospodarki. Jedną z barier na tej drodze (choć nie jedyną) jest brak wiedzy, tradycji i doświadczenia w identyfikowaniu użytecznych wyników pracy naukowej i ich promowaniu przez środowisko akademickie. Od prowadzenia aktywnej działalności w tym zakresie często odstrasza władze uczelni stosunkowo wysoki koszt, jaki wiąże się z nowoczesnym marketingiem osiągnięć naukowych. Wynika to z niewielkiej liczby rozwiązań gotowych do komercjalizacji przypadających na jeden uniwersytet, co dotyczy nawet w odniesieniu do tych największych i najbardziej renomowanych.

Po drugiej stronie są władze państwowe i lokalne, które – poza deklaracjami – na ogół nie przywiązują zasadniczej wagi do transferu technologii. Doświadczenia UOTT UW wskazują, że na szczeblu państwowym brakuje pewnych elementów prawa ułatwiających szkołom wyższymi sprzedaż wiedzy podmiotom gospodarczym. To właśnie brak jasnych regulacji sprawia, że pracownicy uczelni nie wiedzą, kto, co i na jakich zasadach może sprzedać.

Z punktu widzenia wybranego uniwersytetu jeszcze większe znacznie ma brak wsparcia władz lokalnych, dla których uczelnia mogłaby być naturalnym sprzymierzeńcem. Transfer technologii nie ogranicza się tylko do bogacenia się przedsiębiorcy i uczelni. Oznacza rozwój regionu, zwiększenie jego atrakcyjności, pojawienie się miejsc pracy. Polskie władze lokalne zwykle nie dość, że nie przygotowują zaplecza infrastrukturalnego na potrzeby transferu wiedzy (parki technologiczne, wsparcie kapitałowe), to często nie wiedzą, jakiej branży przedsiębiorcy działają na ich terenie, nie znają ich oczekiwań, a często nie potrafią określić własnej strategii rozwoju. Wynika to ze zwykłego braku zainteresowania tą sferą gospodarki. Doskonałym przykładem jest tu najbogatsze polskie województwo – mazowieckie, które do grudnia 2003 r. nie podjęło prac nad Regionalną Strategią Innowacji, dokumentem wymaganym przez Unię Europejską do wsparcia finansowego działań innowacyjnych.

Słabą stroną polskiego transferu technologii są też przedsiębiorcy. W ogromnej części nie są oni przekonani do wdrażania w swoich firmach wiedzy produkowanej na uczelniach. Brakuje im przede wszystkim środków finansowych na rozwój, ale także świadomości i informacji. Ponadto małe i średnie przedsiębiorstwa, które na świecie są motorem innowacyjności, w Polsce na ogół nie uczestniczą w żadnych lokalnych organizacjach przedsiębiorców, przez co trudno do nich dotrzeć z informacją o nowym rozwiązaniu czy technologii. Same też nie szukają odpowiedzi na swoje problemy w polskich szkołach wyższych, a jeśli nawet, to nie mają się do kogo zwrócić. Z analizy dotychczasowych kontaktów UOTT UW z przedsiębiorstwami wynika, że istnieje zapotrzebowanie na dostęp do krajowego zaplecza badawczego i na krajową ofertę technologii gotowych do wdrożenia. Środowisko przedsiębiorców stawia jednak dość wysokie wymagania nie tylko wobec doskonałości technicznej oferowanych technologii, ale także wobec sposobu, w jaki ta oferta jest promowana i przygotowana do wejścia na rynek. Duże rozproszenie i brak jednolitego systemu dostępu do in-

formacji powoduje, że dla przedsiębiorcy dotarcie do niej stanowi barierę organizacyjną i powoduje konieczność podejmowania nieefektywnych działań.

Wnioski na przyszłość

UOTT UW w swojej prawie pięcioletniej historii napotkał większość przeszkód dotyczących polskiego i europejskiego transferu technologii. W odpowiedzi postanowił rozwinąć – prócz tradycyjnie pojmowanej działalności usługowej transferu technologii – działalność edukacyjną, będącą swego rodzaju pracą u podstaw.

Najlepszą drogą do zmiany postaw wobec przedsiębiorczości uniwersyteckiej oraz do budowy świadomości wagi transferu technologii wydało się nam oddziaływanie na studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Studenci bowiem, których kształcenie jest istotą działania uczelni, mogą wywierać na nią ogromny wpływ. Są przy tym otwarci na nowe spojrzenie na rolę uniwersytetu w świecie, a w przyszłości część z nich będzie zajmować coraz wyższe stanowiska w strukturze uczelni, gospodarki czy władzy. Jeśli więc społeczność studencka uzna przedsiębiorczość za właściwy kierunek rozwoju, powinna domagać się działań wspierających ze strony władz uczelni, tym bardziej że wiele działań rozwijających postawy przedsiębiorcze leży w zasięgu działania organizacji studenckich. Organizacje te mogą być inicjatorami lub partnerami takich inicjatyw jak preinkubatory czy inkubatory przedsiębiorczości. Pozwoliłoby to na rozpoczęcie budowania kariery przedsiębiorcy już na studiach i nawet jeśli sukces jest zarezerwowany tylko dla nielicznych, to oni właśnie będą decydować o naszej wspólnej przyszłości.

Właśnie na tych przesłankach opierał się, opisany już wcześniej projekt „Student z Pomysłem – Preinkubator Przedsiębiorczości Akademickiej”, zrealizowany wspólnie ze studenckim kołem naukowym.

Warto podkreślić, że również pracownicy UOTT UW mogli się wiele nauczyć podczas realizacji projektu. Program drugiej, trwającej właśnie edycji konkursu został zmodyfikowany pod wpływem doświadczeń pierwszej edycji.

Jak już wspomniano, poważnym problemem transferu technologii w polskich warunkach jest dotarcie z informacją do przedsiębiorców. W tej dziedzinie UOTT UW planuje w najbliższej przyszłości podjęcie działań, które mogą istotnie zmienić wiedzę przedsiębiorców o przydatnych im innowacjach.

W ramach 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej Ośrodek został liderem konsorcjum, które zajmie się wdrażaniem innowacji w północno-wschodniej Polsce w ramach sieci IRC. W ciągu czterech najbliższych lat planowane jest zapoznanie ponad 2 tys. przedsiębiorstw z ofertą innowacyjną przedstawioną przez partnerów programu z całej Europy. Efektem tego będzie wdrożenie kilkunastu technologii odpowiadających potrzebom lokalnym. Z drugiej strony Ośrodek będzie stanowić okno na świat dla innowacji powstających w regionie. Projekt jest obecnie w stadium końcowych negocjacji i powinien być realizowany od maja 2004 r.

Pracownicy Ośrodka mają świadomość, jak ważna dla sukcesu jest wymiana doświadczeń z innymi placówkami podobnego typu. Pozwala to na unikanie niektórych błędów, a także na wykorzystanie dobrych pomysłów. W celu zwiększenia skuteczności swoich działań UOTT UW ściśle współpracuje z uczelniami w całym kraju oraz ze Stowarzyszeniem Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP).

UOTT UW jest członkiem-założycielem projektu sieciowego PROTON EUROPE realizowanego w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej Gate2Growth. Głównym celem projektu jest wzmocnienie współpracy i wymiany informacji między ośrodkami transferu technologii pracującymi na rzecz publicznych instytucji badawczych w krajach Unii Europejskiej. Jest to projekt finansowany z funduszy 5. Programu Ramowego Badań, Rozwoju i Prezentacji Unii Europejskiej. Dzięki tej inicjatywie Ośrodek uczestniczy w obiegu informacji oraz ma wpływ na politykę europejską w tym zakresie. Warto podkreślić, że UOTT UW razem z Ośrodkiem Transferu Technologii Politechniki w Brnie są jedynymi członkami sieci PROTON z Europy Środkowej i Wschodniej.

Niedawno, na dorocznej konferencji PROTON EUROPE w Walencji, członkowie projektu powołali Stowarzyszenie Ośrodków Transferu Technologii, które ma przekazywać Komisji Europejskiej i władzom państwowym głos tego środowiska. Z inicjatywy UOTT UW powstaje obecnie nowa sekcja SOOIPP: Sekcja Ośrodków Transferu Technologii, która w założeniu ma grupować jednostki pośredniczące w komercjalizacji wyników prac realizowanych w publicznych instytucjach badawczych w Polsce. W najbliższej przyszłości SOOIPP będzie miał szansę na uzyskanie członkostwa w Europejskim Stowarzyszeniu PROTON EUROPE.

*

W czasie swojego funkcjonowania Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego zebrał wiele doświadczeń z pracy w zakresie transferu technologii. Z pewnością zrosł się już z Uniwersytetem i stanowi ważny element w jego strukturze. Najważniejszym wnioskiem wynikającym z jego doświadczeń jest przekonanie, że tego typu działalność musi być obliczona na wiele lat, a liczenie na szybkie, błyskotliwe sukcesy prowadzi do frustracji.